

MINISTERIE VAN
FINANCIEN

MINI MONI

Jouw gids door de overheidsbegroting van Curaçao 2026

Wie begrijpt hoe de begroting van de overheid werkt, begrijpt beter hoe keuzes voor Curaçao worden gemaakt.

INHOUDSOPGAVE

Papia pa mi kompromed

Uitleg van belangrijke begrippen uit de overheidsbegroting

P'abo sa kiko ta pasando

Wat er speelt en waarom dit nu van belang is

E ròndu di presupuesto

Van idee tot begroting

Ata e reglanan

De regels die bepalen wat kan en wat niet

E parti dilanti di e pòtmòni

Waar het geld binnenkomt

E parti patras di e pòtmòni

Waar het geld naartoe gaat

Ata nos debe aki

Schulden en wat die betekenen

Unda e plaka ta bai?

Waar het geld naar toe gaat

Invershon riba un liña

Investeren in de toekomst

Asin'akí ta paga tur kos

Hoe alles wordt betaald

Kon e plaka ta bai pa kada Ministerio

Verdeling van het budget per ministerie

Di presupuesto pa resultado

Wat ministeries met het geld doen

Kompromedni bon!

Veelvoorkomende misverstanden uitgelegd

5

6

8

10

11

12

14

15

19

22

23

25

28

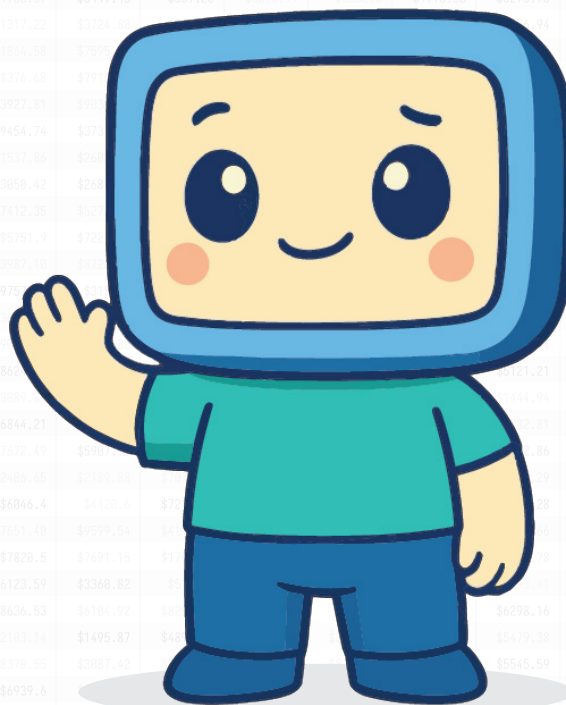
3

LAGA NOS SERA KONOSÍ

Even kennismaken

IK BEN

MINI MONI

De begroting lijkt misschien groot en ingewikkeld. Vol cijfers, tabellen en moeilijke woorden. Veel mensen denken daarom: “Dit is vast niks voor mij.”

Maar dat klopt niet. De begroting gaat over ons allemaal. Over scholen, zorg, wegen, veiligheid, werk en over de keuzes die we samen maken voor de toekomst van Curaçao.

De begroting is het jaarlijkse financiële plan van de overheid. Ze laat zien hoeveel geld er binnenkomt, waar het naartoe gaat en welke prioriteiten worden gesteld. In dit boekje help ik je dat stap voor stap te begrijpen. In duidelijke en toegankelijke taal, zonder moeilijke financiële termen.

Je ziet:

- Waar het geld vandaan komt;
- Waar het naartoe gaat;
- En wat dat betekent voor jou en voor Curaçao.

Je hoeft geen financiële kennis te hebben. Ik licht toe, geef voorbeelden en sta soms even stil bij een tabel - precies waar dat helpt.

Lees dit boekje op jouw tempo. Sla iets over, kom later terug. Alles mag. Samen maken we de begroting begrijpelijk.

Laga nos start!

PAPIA PA MI KOMPRONDÉ

Uitleg van belangrijke begrippen uit de overheidsbegroting

De begroting gebruikt woorden die je niet elke dag tegenkomt. Dat is normaal bij overheidsfinanciën. Met een paar heldere toelichtingen wordt snel duidelijk wat ermee wordt bedoeld, zodat je verder leest met overzicht en vertrouwen.

Als we allemaal dezelfde eenvoudige taal gebruiken, kunnen we beter meepraten, beter beoordelen wat klopt, en samen een duidelijke en eerlijke discussie voeren over de keuzes die het Land maakt.

OVERHEID EN BESLUITVORMING

Ministeries

De negen organisaties binnen de overheid die elk verantwoordelijk zijn voor een bepaald beleidsterrein, zoals onderwijs, gezondheid, justitie of infrastructuur.

Staatsorganen

Instanties die zorgen voor bestuur, controle en bescherming van het Land, zoals het parlement en onafhankelijke toezichthouders.

Staten

Het parlement van Curaçao. De Staten bestaan uit 21 gekozen leden en besluiten over wetten, waaronder de begroting. Daarmee geven zij officieel toestemming om belastinggeld uit te geven.

Raad van Advies (RvA)

Een onafhankelijk orgaan dat de regering en de Staten adviseert over nieuwe wetten en belangrijke beleidsvoorstellen.

TOEZICHT EN FINANCIËEL BEHEER

College financieel toezicht (Cft)

Een onafhankelijk orgaan dat controleert of Curaçao goed met zijn geld omgaat conform de Rijkswet financieel toezicht.

Rijkswet financieel toezicht (Rft)

Afspraak binnen het Koninkrijk die bepaalt dat Curaçao (en ook Sint Maarten) netjes en verantwoord met het geld van het Land moeten omgaan.

Algemene Rekenkamer Curaçao (ARC)

Een onafhankelijk orgaan dat onderzoekt of inkomsten en uitgaven rechtmatig en doelmatig zijn besteed.

Begrotingsaanschrijving

De officiële instructie van het Ministerie van Financiën aan alle ministeries over hoe ze hun nieuwe begroting moeten maken.

Begrotingsnormen

De regels waar de overheid zich aan moet houden bij het maken en uitvoeren van de begroting.

Rentelastnorm

De afspraak dat de rentelasten niet meer dan 5% mogen zijn van de gemiddelde inkomsten van de afgelopen drie jaar.

DE BEGROTING EN HAAR ONDERDELEN

Begroting

Het jaarlijkse financiële plan van de overheid.

Dienstjaar

Het jaar waarvoor de begroting geldt.

Baten (inkomsten)

Alles wat de overheid ontvangt, zoals belastingen en andere opbrengsten.

Lasten (uitgaven)

Alles wat de overheid uitgeeft.

Apparaatskosten

De kosten die nodig zijn om een ministerie of overheidsorganisatie draaiende te houden.

Programmakosten

Geld om plannen en projecten uit te voeren.

Gewone dienst

Het deel van de begroting waarin alle dagelijkse en terugkerende kosten van de overheid staan.

Kapitaaldienst

Het deel van de begroting dat gaat over grote investeringen die meerdere jaren meegaan.

Onvoorziene uitgaven

Geld voor onverwachte problemen.

Suppletore Begroting

Een aanpassing van de begroting tijdens het jaar.

BELEID EN UITVOERING

Beleidsthema

Een belangrijk onderwerp waar de overheid aan werkt en waarvoor doelen en plannen worden gemaakt.

Beleidsdomein

Een grote verzamelbak van onderwerpen waar de overheid beleid voor maakt.

RESULTATEN EN SALDI

Rekening / Jaarrekening

Het overzicht van wat daadwerkelijk is uitgegeven.

Begrotingssaldo

Het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven in een jaar.

Begrotingstekort

De uitgaven zijn hoger dan de inkomsten.

Begrotingsoverschot

De inkomsten zijn hoger dan de uitgaven.

ECONOMISCHE BEGRIPPEN

Economische categorie

Een indeling waarmee inkomsten en uitgaven worden gegroepeerd naar soort kosten, los van ministeries.

Economische groei

De toename van de productie van goederen en diensten in een bepaalde periode.

Inflatie

De stijging van prijzen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Bruto Binnenlands Product (BBP)

De totale waarde van alles wat in één jaar in een land wordt gemaakt of verdiend.

Schuldquote

Het percentage van de totale schuld van een land ten opzichte van het BBP.

VOORUITKIJKEN EN VERANTWOORDEN

Meerjarenraming

Een inschatting van inkomsten en uitgaven voor de komende jaren.

Begrotingsvoorbereiding

Het proces waarin de overheid haar nieuwe geldplan maakt voor het komende jaar.

Begrotingsuitvoering

Het uitvoeren van het geldplan dat eerder is goedgekeurd.

Begrotingsverantwoording

Het achteraf uitleggen en laten zien wat er werkelijk met het geld is gedaan.

Financiering

Het geld dat de overheid ophaalt om een tekort te betalen of een investering te doen.

P'ABO SA KIKO TA PASANDO

Wat er speelt en waarom dit nu van belang is

Wat er om ons heen gebeurt, zie je terug in de begroting.

De begroting voor 2026 ontstaat niet zomaar. Wat er nu speelt in de wereld, in de regio en op Curaçao heeft invloed op de keuzes die worden gemaakt. Door deze ontwikkelingen in grote lijnen te bekijken, wordt duidelijk waarom sommige keuzes logisch zijn en waarom andere extra aandacht vragen.

Ontwikkelingen buiten Curaçao

Internationale ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Spanningen tussen landen, veranderende handelsrelaties en aanhoudende conflicten hebben direct of indirect invloed op kleine, open economieën zoals Curaçao.

De oorlog tussen Oekraïne en Rusland duurt voort en blijft gevolgen hebben voor energieprijzen en inflatie. Ook spanningen tussen grote landen zoals de Verenigde Staten, Rusland en China zorgen voor onzekerheid in de wereldeconomie. Daarnaast hebben nieuwe importtarieven en economische maatregelen in onder andere de Verenigde Staten effect op prijzen en koopkracht.

Voor Curaçao is dit vooral merkbaar in sectoren die afhankelijk zijn van buitenlandse bezoekers en handel. Wanneer mensen in belangrijke herkomstlanden minder te besteden hebben, kan dat leiden tot lagere bestedingen en een afname van toerisme. Dit soort ontwikkelingen wordt meegenomen bij het inschatten van inkomsten en risico's voor de begroting van 2026.

Ontwikkelingen op Curaçao

Ook op Curaçao spelen ontwikkelingen die invloed hebben op de begroting. Sociale en maatschappelijke vraagstukken vragen blijvende aandacht, net als de betaalbaarheid van het dagelijks leven. Onderwerpen zoals koopkracht, werkgelegenheid, minimumloon en sociale zekerheid spelen een belangrijke rol bij het maken van keuzes.

Op financieel en institutioneel vlak zijn er eveneens belangrijke stappen gezet. Voor langdurige dossiers zijn oplossingen in gang gezet, en nieuwe regelingen versterken de bescherming van burgers, bijvoorbeeld op het gebied van financiële dienstverlening.

Daarnaast zijn er investeringen en projecten die gericht zijn op de toekomst van het eiland, zoals het verbeteren van de digitale infrastructuur en het versterken van toezicht en regelgeving. Deze ontwikkelingen bepalen mede waar middelen worden ingezet en waar voorzichtigheid nodig is.

Wat er op Curaçao speelt, bepaalt niet alleen wat nodig is, maar ook wat haalbaar is.

Economische kerncijfers

Om deze ontwikkelingen beter te kunnen plaatsen, kijken we ook naar een aantal economische kerncijfers. Deze cijfers geven geen volledig beeld op zichzelf, maar laten wel zien welke richting de economie opgaat richting 2026.

"Cijfers vertellen geen verhaal op zichzelf, maar ze helpen wel om het grotere plaatje te zien"

		2024	2025	2026
Economische groei (%)	De toename van de productie van goederen en diensten in een bepaalde periode.	5,5	3,1	2,4
Inflatie (%)	De stijging van prijzen ten opzichte van het voorgaande jaar.	2,6	2,5	2,1
Bruto Binnenlands Product (in mln Cg.)	De totale waarde van alles wat in één jaar in een land wordt gemaakt of verdiend.	6.374	6.798	7.128
Werkloosheid (%)**	Het percentage mensen dat werk zoekt maar geen werk kan vinden.	7,8	n.a.	n.a.
Schuldquote (%)	Het percentage van de totale schuld van een land ten opzichte van het BBP.	-	56	55

Bron: CBCS Multi-annual projections for the budget cycle (July 2025)

*Projectie BBP: IMF, juni 2025

**Werkloosheid: CBS Curaçao

Een streepje (-) betekent dat er geen uitgaven zijn binnen die categorie.

De cijfers laten zien dat de economie blijft groeien, maar minder snel dan in voorgaande jaren. De verwachting is dat de prijzen minder hard stijgen en dat de staatsschuld op een verantwoord niveau blijft. Deze ontwikkelingen zijn belangrijk bij het maken van keuzes voor de begroting van 2026.

Al deze ontwikkelingen vormen samen de achtergrond van de begroting voor 2026. Ze helpen te begrijpen waarom sommige uitgaven nodig zijn, waarom prioriteiten worden gesteld en waarom niet alles tegelijk kan.

Met deze context in gedachten kijken we vervolgens naar hoe de begroting tot stand komt en welke stappen daarbij worden doorlopen.

"Cijfers laten zien wat er gebeurt. De context vertelt waarom."

E RÒNDU DI PRESUPUESTO

Van idee tot begroting

Het begrotingsproces in grote lijnen

De begroting komt tot stand via een vast proces dat zich elk jaar herhaalt. Dit proces bestaat uit drie samenhangende fasen:

1. De voorbereiding
2. De uitvoering
3. De verantwoording

De begroting is bovendien meerjarig. Dat betekent dat niet alleen wordt gekeken naar het komende jaar, maar ook naar de drie jaren daarna. Zo ontstaat inzicht in wat financieel haalbaar is op korte en middellange termijn.

1 Begrotingsvoorbereiding

De voorbereiding van de begroting begint binnen de regering. Eerst vinden gesprekken plaats binnen de Raad van Ministers en het SG-beraad (overleg van de secretarissen-generaal van de ministeries). Op basis daarvan stelt het ministerie van Financiën de begrotingsaanvraag op en worden de financiële kaders bepaald.

Binnen deze kaders werken de ministeries hun conceptbegrotingen uit. Volgens de wet moeten deze uiterlijk op 1 mei worden ingediend bij de minister van Financiën. De minister van Financiën beoordeelt vervolgens of de voorstellen passen binnen de afgesproken financiële regels en uitgangspunten.

Vervolgens wordt de ontwerpbegroting gedeeld met instanties zoals het College financieel toezicht (Cft) en de Raad van Advies (RvA). Het Cft beoordeelt of de begroting past binnen de financiële afspraken. De RvA adviseert over de juridische en bestuurlijke aspecten. Op basis van deze adviezen wordt de begroting waar nodig aangepast.

Na deze fase wordt de begroting, zoals wettelijk is vastgelegd, op de tweede dinsdag van september aangeboden aan de Staten van Curaçao. In het vierde kwartaal bespreken de Staten de begroting en besluiten zij over vaststelling.

Met een goedgekeurde begroting kan het Land het nieuwe jaar starten met duidelijke financiële afspraken. Als de Staten geen goedkeuring verlenen mag de regering tijdelijk slechts een deel van de uitgaven van het voorgaande jaar doen, zodat het Land blijft functioneren.

In de voorbereiding
komen plannen, cijfers
en regels samen.

2 Begrotingsuitvoering

- Na goedkeuring door de Staten begint de uitvoering van de begroting. Ministeries voeren hun plannen uit binnen de vastgestelde budgetten. Tijdens het jaar wordt gevolgd of de uitvoering verloopt zoals gepland.
- Op vaste momenten worden uitvoeringsrapportages opgesteld, waarin wordt teruggekeken op het afgelopen kwartaal. Deze rapportages verschijnen rond 15 mei (1e kwartaal), 15 augustus (2e kwartaal), 15 november (3e kwartaal) en 15 februari (4e kwartaal). De rapportage van 15 februari gaat dus over het laatste kwartaal van het voorgaande jaar en rondt dat verslagjaar af.
- Wanneer omstandigheden daarom vragen, kan de begroting tussentijds worden aangepast. In mei, augustus en november kan een suppletoire begroting worden ingediend om wijzigingen in de vastgestelde begroting door te voeren.

3 Begrotingsverantwoording

- Aan het einde van het dienstjaar wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van de begroting. In de jaarrekening en het jaarverslag wordt vastgelegd wat er daadwerkelijk is uitgegeven en wat daarmee is bereikt. Deze documenten worden in september van het daaropvolgende jaar ingediend.
- De Algemene Rekenkamer Curaçao (ARC) beoordeelt of de middelen rechtmatig en doelmatig zijn besteed. De Stichting Overheidsaccountantsbureau (SOAB) voert hierbij onafhankelijke financiële controles uit bij overheidsorganisaties. Op basis van deze controles en beoordelingen behandelen de Staten de verantwoording en besluiten zij over het verlenen van decharge.

Eén doorlopende cyclus

De begrotingsvoorbereiding, uitvoering en verantwoording vormen samen één doorlopende cyclus. Inzichten uit de verantwoording worden meegenomen in de voorbereiding van de volgende begroting.

Zo blijft de begroting geen los document, maar een jaarlijks terugkerend proces waarin plannen, uitvoering en controle met elkaar verbonden zijn.

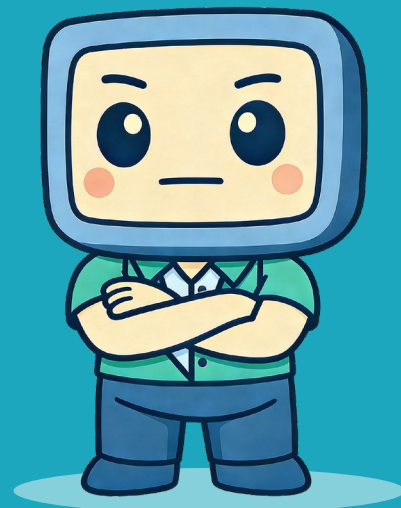
ATA E REGLANAN

De regels die bepalen wat kan en wat niet

Het financiële kader

Bij het opstellen van de begroting wordt uitgegaan van de verwachte economische ontwikkelingen, zoals de economische groei en inflatie in de komende periode. Op basis daarvan wordt ingeschat hoe hoog de verwachte baten (inkomsten) van het Land zullen zijn.

Deze inkomsten bestaan uit belastinginkomsten en niet-belastinginkomsten. Samen vormen zij het begrotingskader voor de meerjarenbegroting. Dit kader bepaalt hoeveel financiële ruimte er is en wordt verdeeld over de ministeries.

Uitgaven binnen vastgestelde normen

Aan de hand van het begrotingskader worden de lasten (uitgaven) van het Land vastgesteld.

Daarbij geldt dat de totale uitgaven van het Land - dus van alle ministeries en staatsorganen samen - moeten blijven binnen de financiële normen die zijn vastgelegd in de Rijkswet financieel toezicht (Rft).

De Rft is een afspraak binnen het Koninkrijk der Nederlanden die ervoor zorgt dat elk land zijn financiën gezond houdt en niet meer uitgeeft dan verantwoord is.

Deze normen zorgen ervoor dat de overheidsfinanciën beheersbaar blijven en vormen het uitgangspunt bij het maken van keuzes in de begroting.

"De regels bepalen niet wat je kiest, maar wel hoeveel ruimte er is."

DE FINANCIËLE NORMEN

Volgens de Rft gelden de volgende uitgangspunten:

1. Een sluitende gewone dienst

De inkomsten en uitgaven van de gewone dienst moeten met elkaar in evenwicht zijn. De gewone dienst mag dus geen tekort hebben.

2. Een kapitaaldienst met ruimte voor investeringen

De kapitaaldienst mag een tekort hebben. Hiervoor kan worden geleend, mits dit past binnen de vastgestelde grenzen en de gewone dienst in evenwicht blijft.

3. De rentelastnorm

De rentelasten mogen in een jaar niet hoger zijn dan 5% van de gemiddelde inkomsten van de afgelopen drie jaar.

Wat dit betekent voor de begroting

De begroting geeft een overzicht van de verwachte baten en lasten van het Land voor het begrotingsjaar, waarbij rekening wordt gehouden met deze financiële normen. Binnen dit kader worden keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld.

E PARTI DILANTI DI E PÒTMÒNI

Waar het geld binnenkomt

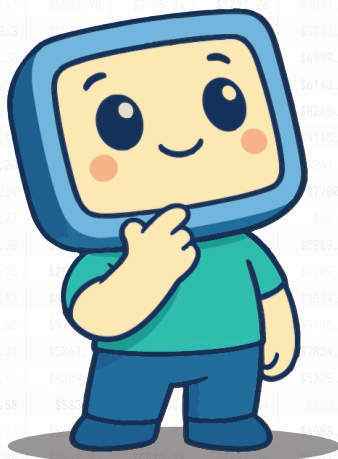
Voordat gekeken wordt naar wat de overheid uitgeeft, is het belangrijk om te begrijpen waar het geld vandaan komt. De inkomsten van het Land vormen de basis van de begroting en bepalen hoeveel ruimte er is om plannen uit te voeren en voorzieningen te betalen.

Het grootste deel van deze inkomsten komt uit belastingen. Dat zijn bijdragen die burgers en bedrijven leveren, ieder op hun eigen manier en op verschillende momenten. Daarnaast ontvangt het Land ook inkomsten uit andere bronnen, zoals vergunningen, diensten en eigendommen. Samen zorgen al deze inkomsten ervoor dat de overheid haar taken kan uitvoeren. Het overzicht hieronder laat zien hoe deze inkomsten zijn opgebouwd en welke bronnen het zwaarst meewegen in het geheel.

Baten	Bedrag (in mln Cg.)
Belastingopbrengsten	
Omzetbelasting	737,5
Belasting geheven op verkoop van goederen en diensten	
Loonbelasting en inkomstenbelasting	430,1
Belasting ingehouden op je inkomen uit loon of rendement uit vermogen	
Invoerrechten	236,1
Belasting op de import van goederen	
Winstbelasting	155,8
Belasting op de behaalde winst	
Onroerendzaakbelasting	66,7
Belasting op het bezit van onroerend goed	
Bijzonder invoerrecht op benzine	49,1
Belasting op benzine	
Overdrachtsbelasting	41,1
Betaalde belasting bij de overdracht van onroerend goed	
Motorrijtuigenbelasting	34,7
Belasting op het bezit van een voertuig	
Accijns op bier (28,3), gedistilleerd (22,9), tabaksartikelen (13,7)	64,9
Verbruiksbelasting op alcohol en tabak	
Afvalstoffenbelasting	18,7
Belasting voor het ophalen en verwerken van afval	
Zegelbelasting	8,4
Belasting die je betaalt voor bepaalde officiële documenten, zoals akten of vergunningen, zodat deze rechtsgeldig kunnen worden gebruikt	
Successie en overgangsbelasting	4,8
Belasting die de erfgenaam betaalt over hetgeen dat die heeft ontvangen van de overledene (erfenis)	
Spaarvermogensheffing	2,9
Belasting op rente-inkomsten op spaargeld	
Totaal belastingopbrengsten	1.850,6

In het overzicht hieronder zie je per economische categorie wat de uitgaven betekenen, met voorbeelden en het bijbehorende bedrag.

Economische categorie	Bedrag (in mln Cg.)
Beloning van Personeel	540,7
Uitgaven ter beloning van de actieve (in dienst) ambtenaren. <i>Voorbeeld: Salarissen en sociale lasten</i>	
Verbruik van goederen en diensten	309,4
Materiële lasten ter bevordering van de overheidstaken. <i>Voorbeeld: Huur van gebouwen en dienstreizen</i>	
Afschrijving vaste activa	85
Reservering ter vervanging van eerdere gepleegde investeringen. <i>Voorbeeld: Afschrijving</i>	
Rentelasten	103,6
Rentelasten inzake leningen en bankkosten. <i>Voorbeeld: Rente geldleningen, boeterente en bankkosten</i>	
Subsidies	157
Een stichting krijgt geld van de overheid om een bepaalde activiteit uit te voeren. <i>Voorbeeld: Verschillende instanties</i>	
Overdrachten	302,2
Geld aan overheidsinstellingen of publiekrechtelijke organisatie om een wettelijke taak uit te voeren. <i>Voorbeeld: Selikor en Curaçao Tourist Board</i>	
Sociale zekerheid	541,3
Het beschermen van mensen tegen financiële problemen als ze niet kunnen werken of te weinig verdienen. <i>Voorbeeld: Huursubsidie / Basisverzekering</i>	
Andere uitgaven	13
Kosten die niet te plaatsen zijn onder de andere categorieën. <i>Voorbeeld: Onvoorzien</i>	
Verwerving van niet-financiële activa	199,2
Het aanschaffen of maken van bezittingen die het Land productiever maken en meerdere jaren meegaan. <i>Voorbeeld: Auto's en gebouwen</i>	
Financiering	91,5
Hoe de overheid aan geld komt om haar plannen te betalen, als de (niet-)belastingen niet voldoende zijn. <i>Voorbeeld: Deelnemingen en kapitaalverstrekking</i>	
Totaal	2342,9

"Het gaat hier om waar het geld heen gaat, niet om wie het uitgeeft."

ATA NOS DEBE AKI

Schulden en wat die betekenen

Om te kunnen investeren in de toekomst, mag het Land geld lenen. Dit gebeurt alleen voor grote uitgaven die meerdere jaren meegaan, zoals wegen, scholen, ziekenhuizen en andere voorzieningen. Dit soort uitgaven vallen onder de kapitaaldienst.

Door geld te lenen ontstaat schuld. Dat is op zichzelf niet vreemd. Het is vooral belangrijk of het Land deze schuld kan dragen. Of een schuld beheersbaar is, hangt niet alleen af van het bedrag, maar ook van hoe sterk de economie is en hoeveel het Land verdient.

Wat is de schuldquote?

De schuldquote laat zien hoe groot de totale schuld van het Land is in verhouding tot de economie. Dit wordt uitgedrukt als een percentage van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Met de schuldquote kan worden beoordeeld of de schuld past bij wat het Land economisch aankan.

Ontwikkeling van de schuld

Het overzicht hieronder laat zien hoe de totale schuld en de schuldquote zich naar verwachting zullen ontwikkelen in de komende jaren. Daarbij wordt gekeken naar twee dingen:

- Hoe hoog de schuld is, en
- Hoe snel de economie groeit.

Projectie	Einstand (in mln Cg.)	Schuldquote
2025	3.597,3	56%
2026	3.694,7	55%
2027	3.791,5	54%
2028	3.860,2	52%
2029	3.917,2	50%

"Een schuld op zichzelf zegt weinig, de verhouding maakt het verschil."

Waarom deze cijfers belangrijk zijn

Een dalende schuldquote betekent dat de economie sneller groeit dan de schuld, of dat de schuld minder snel toeneemt. Dat geeft vertrouwen en zorgt voor meer financiële stabiliteit.

Daarom worden de ontwikkeling van de schuld en de schuldquote meegenomen bij het maken van keuzes in de begroting en bij het plannen van investeringen.

Schuld als onderdeel van het geheel

Schuld staat niet op zichzelf. Het hangt samen met investeringen, economische groei en de financiële regels die eerder zijn uitgelegd. Binnen die afspraken wordt bewaakt dat de schuld beheersbaar blijft, nu en in de toekomst.

UNDA E PLAKA TA BAI

Waar het geld naartoe gaat

Om de begroting goed te begrijpen, is het belangrijk om te weten waar het geld naartoe gaat. De overheid verdeelt het budget in zes grote thema's. Elk thema bundelt beleid dat bij elkaar hoort.

Binnen elk thema zijn er twee soorten kosten:

Apparaatskosten

Dit zijn de kosten om het werk te kunnen doen. Denk aan salarissen, kantoor, ICT en andere ondersteuning.

Programmakosten

Dit is geld dat direct wordt besteed aan beleid, activiteiten en projecten binnen het thema.

Hieronder zie je de zes begrotingsthema's en wat ze betekenen.

1. Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering omvat alles wat nodig is om de overheid goed te laten functioneren. Het gaat om ondersteuning, dienstverlening, organisatieontwikkeling en werkprocessen die ervoor zorgen dat de overheid haar taken kan uitvoeren.

Bedrijfsvoering	
Onderdeel	Bedrag (in mln Cg.)
Apparaatskosten	186,0
Dienstverlening en ondersteuning	51,1
Personeel en organisatieontwikkeling	3,3
Inspectie	0,0*
Werkgelegenheid	42,9
Totaal	283,4

* 0,0 betekent dat het werkelijke bedrag lager is dan 50.000 Cg.
Een streepje (-) betekent dat er geen uitgaven zijn binnen die categorie.

2. Economie en werkgelegenheid

Dit thema richt zich op een sterke en duurzame economie. Het gaat om werkgelegenheid, economische groei, samenwerking met het bedrijfsleven en het versterken van belangrijke sectoren.

Economie en werkgelegenheid	
Onderdeel	Bedrag (in mln Cg.)
Apparaatskosten	99,0
Belasting en heffingen	39,1
Buitenlandse betrekkingen	1,0
Douane	2,9
Economische structuurversterking	5,2
Fiscale zaken	0,1
Inspectie	0,0*
Macro-economische stabiliteit	3,0
Stimuleren van speerpuntsectoren	62,5
Beleidsontwikkeling en ondersteuning	3,1
Werkgelegenheid	3,3
Totaal	219,2

3. Gezin, gemeenschap en veiligheid

Hier ligt de nadruk op sterke wijken en gezinnen. Het doel is sociale ongelijkheid terug te dringen, samenhang te vergroten en te zorgen voor veiligheid en stabiliteit in de samenleving.

Gezin, gemeenschap en veiligheid	
Onderdeel	Bedrag (in mln Cg.)
Apparaatskosten	302,9
Re-integratie	-
Infrastructuur en ruimtelijke planning	65,9
Inspectie	0,3
Jeugd en jongvolwassenen	3,9
Meldpunt ongebruikelijke transacties	1,9
Sociale ondersteuning (Mens)	149,7
Risicobeheersing en rampenbeleid	3,7
Veiligheid	0,4
Verkeer en vervoer	10,8
Wijkontwikkeling	0,1
Totaal	539,6

4. Gezondheid en milieu

Dit thema werkt aan toegankelijke en betaalbare zorg, met aandacht voor preventie en een gezonde leefstijl. Daarnaast richt het zich op natuur, milieu en duurzaam omgaan met onze leefomgeving.

Gezondheid en milieu	
Onderdeel	Bedrag (in mln Cg.)
Apparaatskosten	32,9
Gezondheidszorg	325,1
Inspectie	0,4
Landbouw, milieu en natuur	37,4
Meteorologie en geofysische verschijnselen	0,1
Totaal	396,0

5. Goed bestuur

Goed bestuur draait om transparantie, integriteit en verantwoord financieel beleid. Het gaat ook om toezicht, innovatie, professionalisering van de overheid en het versterken van vertrouwen.

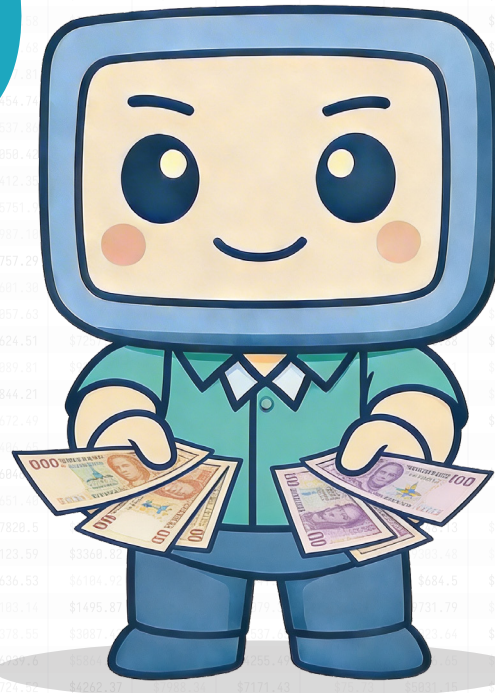
Goed bestuur	
Onderdeel	Bedrag (in mln Cg.)
Apparaatskosten	138,4
Beleidscoördinatie	0,7
Bestuur en democratie	2,7
Communicatie en voorlichting	6,2
Financieel beleid en begrotingsbeheer	57,1
Geldleningen	182,7
Informatie en datamanagement	11,1
Institutionele versterking	3,2
Onvoorzien	55,1
Stel- en centralepost	51,9
Telecommunicatie en regulering	17,5
Wetgeving en juridische zaken	0,4
Totaal	527,1

6. Onderwijs, educatie en vorming

Dit thema investeert in gelijke kansen voor iedereen. Goed onderwijs en educatie helpen om talent te ontwikkelen, ongelijkheid te verkleinen en jongeren voor te bereiden op de toekomst.

Onderwijs, educatie en vorming	
Onderdeel	Bedrag (in mln Cg.)
Apparaatskosten	26,6
Cultuur	13,6
Inspectie	0,0*
Onderwijs	308,6
Sport	10,6
Wetenschap	18,2
Totaal	377,6

"Dit laat zien waar het geld nu naartoe gaat en wat vandaag belangrijk is."

INVERSHON RIBA UN LIÑA

Investeren in de toekomst

Investeringsen zijn uitgaven die bedoeld zijn om Curaçao op de langere termijn te versterken. Het gaat om projecten die niet alleen vandaag effect hebben, maar ook bijdragen aan de toekomst van het Land. Denk aan betere infrastructuur, moderne overheidsdiensten, sterke voorzieningen en duurzame ontwikkeling.

Met investeringen probeert de overheid omstandigheden te creëren waarin mensen beter kunnen wonen, werken en leven, en waarin bedrijven zich kunnen ontwikkelen. Het zijn keuzes die vaak meerdere jaren doorwerken en daarom zorgvuldig worden afgewogen.

"Investeren is vooruitkijken, niet alleen uitgeven."

Overzicht van investeringen

In het overzicht hieronder zie je hoe de investeringen zijn verdeeld over hoofdcategorieën. Deze categorieën laten in één oogopslag zien waar de accenten liggen en welke typen projecten prioriteit krijgen.

Investeringscategorie	Bedrag (in mln Cg.)
Verbouwen en renovaties van overheidsgebouwen	34,2
Nieuwbouw voor derden	14,4
Kantoorinrichting en -apparatuur	42,3
Transportmiddelen	2,0
Machines en andere werktuigen	9,1
Andere bouwstructuren	68,2
Immateriële vaste activa	19,1
Onvoorzien	10,0
Totaal	199,3

Verdieping per categorie

Elke categorie bestaat uit verschillende projecten. Ze verschillen in aard en omvang, maar hebben hetzelfde doel: het versterken van de samenleving en het functioneren van het Land.

Sommige investeringen richten zich op gebouwen en infrastructuur, andere op digitalisering, onderwijs of sociale voorzieningen. Ook zijn er investeringen die nodig zijn om bestaande voorzieningen te onderhouden of toekomstbestendig te maken.

Verbouwen en renovaties van overheidsgebouwen														
Project														Bedrag (in mln Cg.)
Verbouwing Stadhuis Wilhelminaplein														14,5
Verbouwing / nieuwbouw Staten														7,5
Renovaties Fort Amsterdam, Pand Badhuisweg & Centraal Operationeel Crisis Centrum Curaçao (COC3)														4,8
Renovatie Ministerie van Justitie														2,5
Renovatie gebouw ROP														2,9
Renovatie gebouw te Pietermaai 17														2,0
Totaal														34,2
\$1193,306	\$3264,12	\$2266,53	\$4038,72	\$3078,78	\$1000,00	\$9918,19	\$5228,51	\$6846,4	\$4428,6	\$7216,15	\$564,70	\$4486,46	\$9329,31	\$2876,28
Nieuwbouw voor derden														
Project														Bedrag (in mln Cg.)
Sociale woningbouw en noodhuisvesting														5,0
Nieuw theater														1,0
Bejaardencomplex te Bándariba														3,4
Nieuw gebouw Brasami														5,0
Totaal														14,4
\$4511,91	\$1461,35	\$2598,12	\$8181,85	\$4131,15	\$1061,26	\$9424,79	\$9375,58	\$1788,87	\$6449,48	\$559,26	\$5418,91	\$6382,3	\$4918,58	\$5276,78
Algemeen kantoorinrichting en -apparatuur														
Project														Bedrag (in mln Cg.)
Diverse kantoorinrichting en apparatuur														16,7
Verduurzaming cameraproject en andere benodigde aanschaf														7,0
Digitalisering overheidsapparaat														8,6
Materialen t.b.v. scholen (o.a. boeken, computers, IT infrastructuur)														3,3
Projecten Landenpakket en uitvoeringsagenda's														4,4
IT-digitalisatie Belastingdienst														2,3
Totaal														42,3
\$5949,48	\$5191,73	\$4388,19	\$5221,48	\$2717,51	\$2168,85	\$9097,96	\$750,57	\$2088,66	\$2189,68	\$1075,66	\$4772,50	\$1174,57	\$8868,41	\$746,77
Transportmiddelen														
Project														Bedrag (in mln Cg.)
Diverse transportmiddelen														2,0
Totaal														2,0
\$4181,8	\$1817,8	\$935,75	\$5395,2	\$5297,85	\$1536,8	\$8265,28	\$1568,5	\$724,52	\$4262,37	\$7983,34	\$7171,43	\$75,73	\$5831,15	\$8228,95
Machines en andere werktuigen														
Project														Bedrag (in mln Cg.)
Materiaal lange termijnplan Kustwacht														8,6
Diverse machines en werktuigen														0,5
Totaal														9,1

Andere bouwstructuren	
Project	Bedrag (in mln Cg.)
Uitbreiding teststraat	0,0*
Onderhoud wegeninfrastructuur (MOP)	35,4
Onderhoud gemalen en zuiveringsinstallaties	0,0*
Verkaveling en bouwrijp maken Riffort en Colon	5,0
CELIA-zeekabelproject	11,3
Marie Pampoen (laatste fase)	4,5
Ontwikkeling Zakito-gebied	5,0
Renovatie sportfaciliteiten	2,3
Upgrade vissershaven / project voedselzekerheid	1,7
Onderhoud dammen en publieke stranden	3,0
Totaal	68,2

* 0,0 betekent dat het werkelijke bedrag lager is dan 50.000 Cg.
Een streepje (-) betekent dat er geen uitgaven zijn binnen die categorie.

Immateriële vaste activa	
Project	Bedrag (in mln Cg.)
Digitalisering binnen onderwijs	1,0
Duurzame leermiddelen en onderwijsontwikkeling	5,7
Modernisering Belastingdienst	6,0
Online portalen en digitale dienstverlening	2,0
Nieuw financieel systeem Land	4,0
Statistisch onderzoek	0,4
Totaal	19,1

Onvoorzien

Naast geplande investeringen is er ook een aparte post voor niet-voorzienne omstandigheden. Deze is bedoeld voor uitzonderlijke situaties die onvoorzien zijn, zoals natuurrampen of andere calamiteiten. Zo kan de overheid snel handelen zonder dat lopende projecten in gevaar komen.

Onvoorzien	
Post	Bedrag (in mln Cg.)
Onvoorzienne investeringskosten	10,0
Totaal	10,0

Het totaalbeeld

Samen vormen alle categorieën het totale investeringsbedrag. Dit totaal laat zien hoeveel het Land inzet op projecten die bijdragen aan ontwikkeling, stabiliteit en kwaliteit van leven. Binnen de financiële regels en kaders die eerder zijn uitgelegd, wordt bewaakt dat deze investeringen verantwoord blijven en passen bij de draagkracht van de economie.

"Hier zie je hoe plannen van vandaag bouwen aan Curaçao van morgen."

ASIN'AKI TA PAGA TUR KOS

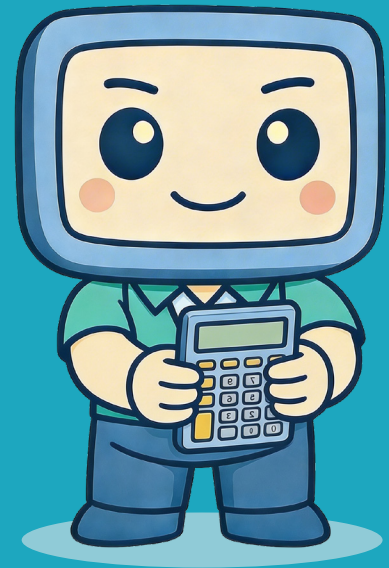
Hoe alles wordt betaald

Als je alle cijfers naast elkaar legt, zie je dat de overheid in 2026 Cg. 2.071,1 miljoen verwacht te ontvangen. Tegelijkertijd is er Cg. 2.342,9 miljoen nodig om alle plannen en verplichtingen te betalen. Er wordt dus meer uitgegeven dan er binnenkomt.

Dat verschil van Cg. 271,8 miljoen blijft niet openstaan. Het wordt opgevangen door een combinatie van middelen. Een deel van het bedrag komt uit nieuwe leningen, die vooral worden gebruikt voor grotere investeringen die meerdere jaren meegaan. Een ander deel bestaat uit afschrijvingen: dat zijn kosten die wel op papier meetellen, maar waarvoor niet opnieuw geld hoeft te worden uitgegeven in dat jaar.

Daarnaast ontvangt de overheid terugbetalingen van leningen die eerder zijn verstrekt, bijvoorbeeld aan overheidsinstellingen.

Samen zorgen deze bronnen ervoor dat Cg. 283,4 miljoen beschikbaar is om het verschil te dekken. Omdat dit iets meer is dan nodig, blijft er aan het einde een klein positief saldo van Cg. 11,6 miljoen over. Zo sluit de begroting en kan alles wat is gepland ook daadwerkelijk worden betaald.

De tabel hieronder laat deze beweging stap voor stap zien:

Baten	Bedrag (in mln Cg.)
Totaal belastingopbrengsten	1.850,6
Totaal niet-belastingopbrengsten	220,4
Totaal inkomsten	2.071,1

Uitgaven	
Totaal uitgaven	2.342,9

Verschil te dekken	271,8
---------------------------	-------

Extra financiering voor het tekort	
Nieuwe financiering	185,9
Afschrijving	85,0
Aflossing leningen u/g	12,5
Totaal financiering	283,4

Saldo	11,6
--------------	-------------

"De begroting sluit door slim te combineren: lenen waar nodig en gebruiken wat al beschikbaar is."

KON E PLAKA TA BAI PA KADA MINISTERIO

Verdeling van het budget per ministerie

De begroting laat niet alleen zien waaraan het geld wordt besteed, maar ook wie het geld gebruikt om beleid uit te voeren. In het overzicht hieronder zie je hoe het totale budget is verdeeld over de ministeries en staatsorganen.

Elk ministerie heeft een andere rol. Sommige richten zich vooral op dienstverlening en uitvoering, andere op beleid, toezicht of projecten. Dat zie je terug in de verdeling van het budget. De kolom personeelslasten laat zien hoeveel wordt besteed aan mensen die het werk doen. Bedrijfsvoering gaat over alles wat nodig

is om organisaties draaiende te houden. Bij programma's en projecten zie je welk deel van het budget direct wordt ingezet voor beleid, plannen en concrete activiteiten. Die verhoudingen verschillen per ministerie. Waar het ene ministerie vooral uitvoert en veel personeel nodig heeft, werkt het andere meer met programma's en projecten. Dat betekent niet "meer" of "minder" belangrijk, maar simpelweg: een andere taak binnen hetzelfde geheel.

Samen vormen al deze onderdelen één begroting, waarin elke organisatie een eigen plek en verantwoordelijkheid heeft.

"Niet elk ministerie doet hetzelfde werk, en dat zie je terug in hoe het budget is verdeeld."

KON E PLAKA TA BAI PA KADA MINISTERIO

Verdeling van het budget per ministerie

Staatsorganen/ ministeries	Personeelslasten	Bedrijfsvoering	Programma / projecten	Bedrag (in mln G.)
Staatsorganen	36,9	65,2	2,6	104,6
Ministerie van Algemene Zaken	20,3	36,8	2,6	59,7
Ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening	50,8	125,7	20,0	196,5
Ministerie van Justitie	184,9	76,1	-	261,0
Ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning	26,2	18,4	111,0	155,5
Ministerie van Economische Ontwikkeling	10,7	3,7	76,6	91,0
Ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport	80,5	15,6	285,6	381,7
Ministerie van Sociale, Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn	19,8	14,6	157,7	192,1
Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur	26,1	8,5	377,6	412,2
Ministerie van Financiën	84,4	26,8	377,1	488,4
Totaal	540,7	391,4	1.410,8	2.342,9

Een streepje (-) betekent dat er binnen die categorie geen uitgaven zijn.

DI PRESUPUESTO PA RESULTADO

Wat ministeries met het geld doen

De begroting voor 2026 laat per staatsorgaan en ministerie zien waar het geld naartoe gaat. Per onderdeel is aangegeven hoeveel middelen beschikbaar zijn voor de werking van de organisatie en voor programma's en projecten. De verschillen maken duidelijk waar de overheid in 2026 prioriteit aan geeft.

Staatsorganen	
Bedrijfsvoering	Cg. 65,2 mln
Personeelslasten	Cg. 36,9 mln

De staatsorganen richten zich vooral op het functioneren van de democratische rechtsstaat. In 2026 ligt de nadruk op het waarborgen van democratische processen en toezicht.

- Waarborging van de democratie: **Cg. 2,6 mln**

Ministerie van Algemene Zaken

Bedrijfsvoering : Cg. 36,8 mln
Personeelslasten : Cg. 20,3 mln

Dit ministerie vervult een coördinerende rol binnen de overheid en richting de samenleving. De inzet ligt vooral op communicatie, samenwerking en samenhang in beleid.

- Publieksvoorlichting: **Cg. 0,4 mln**
- Sustainable Development Goals (SDG's) & Preparedness Week: **Cg. 0,3 mln**
- Nation building: **Cg. 0,2 mln**
- Lidmaatschappen en contributies: **Cg. 0,6 mln**

Ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening

Bedrijfsvoering : Cg. 125,7 mln
Personeelslasten : Cg. 50,8 mln

De focus ligt op een goed werkende overheid en betrouwbare dienstverlening.

- Licenties en onderhoud kantoorapparatuur (overheidsbreed): **Cg. 9,4 mln**
- Personeel en training (overheidsbreed): **Cg. 3,1 mln**
- Afdrachten paspoortleges: **Cg. 2,0 mln**

Ministerie van Justitie

Bedrijfsvoering : Cg. 76,1 mln
Personeelslasten : Cg. 184,9 mln

Justitie is vooral uitvoerend van aard. Het budget wordt ingezet voor het dagelijks functioneren van de justitiële keten, met nadruk op veiligheid en handhaving.

\$253,23	\$444,2	\$6243,67	\$8889,68	\$1151,71	\$4136,72	\$4988,63	\$813,59	\$989,98	\$9133,47	\$7788,1	\$71	\$5721,51	\$2672,86	\$4881,87	\$5436,47	\$71	\$5878,34	\$3498,19	\$3145,35	\$3788,52
\$9221,47	\$4812,84	\$478,68	\$1325,52	\$2464,27	\$4532,62	\$6674,46	\$2667,4	\$68,48	\$1125,66	\$9713,66	\$584,68	\$3781,57	\$311,91	\$3273,59	\$8711,68	\$1235,16	\$9881,2	\$6597,58		
\$7825,15	\$2298,12	\$164,35	\$5477,22	\$9928,98	\$5121,69	\$4491,22	\$9978,37	\$2989,85	\$4389,6	\$3861,41	\$8147,52	\$3932,64	\$2911,68	\$5856,65	\$4463,54	\$5488,19	\$1524,29	\$7736,14		
\$597,98	\$2338,24	\$1889,69	\$4583,94	\$466,15	\$2546,99	\$6468,81	\$7858,31	\$4589,56	\$1611,68	\$9197,12	\$2888,78	\$2118,78	\$2217,47	\$5819,14	\$6682,14	\$4158,3	\$8243,17	\$8755,68		
\$3147,92	\$5784,32	\$4571,91	\$4881,55	\$2598,12	\$8181,85	\$4631,75	\$1987,39	\$9624,79	\$9375,58	\$1788,87	\$6449,48	\$589,26	\$6618,91	\$8882,5	\$4918,58	\$5276,78	\$3617,51	\$3342,83		
\$468,79	\$9352,7																\$1578,81	\$4496,28		
\$4675,43	\$1288,3																\$8981,39	\$7686,17		
\$4396,58	\$6772,3																\$4348,4	\$5621,51		
\$589,21	\$3873,3																\$5722,69	\$7589,75		
\$6493,15	\$4215,2																\$3242,54	\$9961,2		
\$5586,97	\$6883,3																\$7523,55	\$8377,68		
\$1594,89	\$9881,1																\$2799,8	\$4494,78		
\$5288,49	\$8648,4																\$7481,41	\$2734,21		
\$3898,8	\$2266,3																\$2419,11	\$1977,14		
\$2134,76	\$8138,3																\$4878,42	\$8381,91		
\$6776,23	\$9229,28																\$2618,85	\$2943,75		
\$6394,87	\$1781,7																\$5822,91	\$7484,25		
\$1461,14	\$4445,1																\$3163,13	\$7845,88		
\$422,48	\$4961,5																\$6223,9	\$3898,99		
\$765,86	\$3835,4																\$1121,53	\$1184,48		
\$7423,76	\$2718,4																\$411,8	\$4588,42		
\$7634,48	\$4317,48																\$1358,26	\$111,25		
\$9371,71	\$8153,1	\$8949,48	\$5791,78	\$4388,19	\$5251,68	\$2717,51	\$2168,85	\$9897,96	\$758,57	\$2486,65	\$2185,68	\$7878,66	\$4772,58	\$1174,59	\$8868,41	\$746,29	\$382,59	\$398,64		
\$5223,47	\$8844,3																\$7511,2	\$7434,65		
\$5751,61	\$689,3																\$7346,24	\$7589,75		
\$3428,58	\$9673,8																\$6248,88	\$1538,21		
\$1283,53	\$7844,4																\$6888,65	\$1428,17		
\$2583,81	\$9654,2																\$2517,49	\$9514,53		
\$8244,58	\$1444,8																\$4293,21	\$178,46		
\$3929,41	\$383,1																\$8474,26	\$1838,28		
\$7986,58	\$3388,4																\$6944,42	\$154,17		
\$8751,46	\$7886,3																\$4414,46	\$7694,67		
\$8255,38	\$1445,3																\$5488,27	\$6988,65		
\$2497,98	\$4484,5																\$6646,87	\$4875,18		
\$238,23	\$5444,3																\$3145,35	\$3788,52		
\$9221,47	\$4812,84																\$9881,2	\$6597,58		
\$7825,15	\$2298,12																\$1524,29	\$7736,14		
\$597,98	\$2338,24																\$8243,17	\$8755,68		
\$3147,92	\$5784,32																\$3617,51	\$3342,83		
\$468,79	\$9352,7																\$1578,81	\$4496,28		
\$4675,43	\$1288,3																\$8981,39	\$7686,17		
\$4396,58	\$6772,3																\$4348,4	\$5621,51		
\$589,21	\$3873,3																\$5722,69	\$7589,75		
\$6493,15	\$4215,2																\$3242,54	\$9961,2		
\$5586,97	\$6883,3																\$7523,55	\$8377,68		
\$1594,89	\$9881,1																\$2799,8	\$4494,78		
\$5288,49	\$8648,4																\$7481,41	\$2734,21		
\$3898,8	\$2266,3																\$2419,11	\$1977,14		
\$2134,76	\$8138,3																\$4878,42	\$8381,91		
\$6776,23	\$9229,28																\$2618,85	\$2943,75		
\$6394,87	\$1781,7																\$5822,91	\$7484,25		
\$7655,69	\$4445,1																\$3163,13	\$7845,88		
\$422,48	\$4961,5																\$6223,9	\$3898,99		
\$765,86	\$3835,4																\$1121,53	\$1184,48		
\$7423,76	\$2718,4																\$411,8	\$4588,42		
\$7634,48	\$4317,48																\$1358,26	\$111,25		
\$9371,71	\$8153,1																\$252,59	\$399,64		
\$5223,47	\$8844,3																\$7511,2	\$7434,65		
\$5751,61	\$689,3																\$7346,24	\$7589,75		
\$3428,58	\$9673,8																\$6248,88	\$1538,21		
\$1283,53	\$7844,4																\$6888,65	\$1428,17		
\$2583,81	\$9654,2																\$2517,49	\$9514,53		
\$8244,58	\$1444,8																\$4293,21	\$178,46		
\$3929,41	\$383,1																\$8474,26	\$1838,28		
\$7986,58	\$3388,4																\$6944,42	\$154,17		
\$8751,46	\$7886,3																\$4414,46	\$7694,67		
\$8255,38	\$1445,3																\$5488,27	\$6988,65		
\$2497,98	\$4484,5																\$6646,87	\$4875,18		
\$238,23	\$5444,3																\$3145,35	\$3788,52		
\$9221,47	\$4812,84																\$9881,2	\$6597,58		
\$7825,15	\$2298,12																\$1524,29	\$7736,14		
\$597,98	\$2338,24																\$8243,17	\$8755,68		
\$3147,92	\$5784,32																\$3617,51	\$3342,83		
\$468,79	\$9352,7																\$1578,81	\$4496,28		
\$4675,43	\$1288,3																\$8981,39	\$7686,17		
\$4396,58	\$6772,3																\$4348,4	\$5621,51		
\$589,21	\$3873,3																\$5722,69	\$7589,75		
\$6493,15	\$4215,2																\$3242,54	\$9961,2		
\$5586,97	\$6883,3	\$5416,31	\$1694,63	\$4223,96	\$988,87	\$5519,28	\$8896,78	\$8332,59	\$5232,78	\$1537,86	\$2688,28	\$4448,68	\$9917,38	\$3648,75	\$332,8	\$6879,66	\$7523,55	\$8377,68		
\$1594,89	\$9881,1	\$4883,1	\$2317,48	\$2884,52	\$2328,4	\$5875,88	\$1427,64	\$2313,22	\$4882,18	\$3858,42	\$2487,89	\$5259,75	\$1785,19	\$4855,79	\$7534,88	\$274,4	\$2799,8	\$4494,78		
\$5288,49	\$8648,4																\$7481,41	\$2734,21		
\$3898,8	\$2266,3	\$5735,6	\$158,18	\$9868,39	\$8894,87	\$1385,18	\$4888,1	\$5887,15	\$1184,8	\$5751,9	\$7221,79	\$644,67	\$2125,35	\$1389,98	\$7391,48	\$9792,64	\$2419,11	\$1977,14		
\$2134,76	\$8138,3	\$4194,38	\$5964,5	\$2337,75	\$6811,44	\$645,4	\$3922,13	\$9384,2	\$663,79	\$3987,18	\$2726,65	\$9194,56	\$8148,47	\$9336,33	\$2428,47	\$5468,2	\$4878,42	\$8381,91		
\$6776,23	\$9229,28	\$9218,37	\$7275,87	\$4982,73	\$4675,88	\$735,35	\$3912,56	\$6757,88	\$1779,5	\$9757,29	\$315,28	\$1988,2	\$2134,89	\$6588,57	\$2826,85	\$8663,46	\$2618,85	\$2943,75		

Ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning

Bedrijfsvoering: Cg. 18,4 mln

Personeelslasten: Cg. 26,2 mln

De inzet richt zich op infrastructuur en leefomgeving.

- Openbare ruimtes en voorzieningen: **Cg. 47,1 mln**
- Cybersecurity: **Cg. 12,0 mln**
- Woon- en wijkverbetering: **Cg. 11,6 mln**
- Openbaar vervoer: **Cg. 9,8 mln**

Ministerie van Economische Ontwikkeling

Bedrijfsvoering: Cg. 3,7 mln

Personeelslasten: Cg. 10,7 mln

De focus ligt op economische groei en ondernemerschap.

- Toerisme: **Cg. 60,6 mln**
- Implementatie garantie-instrumentarium: **Cg. 3,0 mln**
- Consumentenbescherming: **Cg. 2,8 mln**
- Export en investeringen: **Cg. 1,9 mln**
- Creatieve sector: **Cg. 1,0 mln**

Ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport

Bedrijfsvoering: Cg. 15,6 mln

Personeelslasten: Cg. 80,5 mln

Het budget is vooral gericht op onderwijs en ontwikkeling.

- Onderwijskwaliteit en aanbod: **Cg. 234,1 mln**
- Vorming: **Cg. 23,9 mln**
- Onderwijsh

Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur

Bedrijfsvoering: Cg. 8,5 mln

Personeelslasten: Cg. 26,1 mln

De middelen worden ingezet voor zorg, volksgezondheid en leefomgeving.

- Basisverzekering: **Cg. 291,2 mln**
- Goede gezondheid en welzijn mens & dier: **Cg. 45,5 mln**
- Volksgezondheid: **Cg. 13,6 mln**
- Investering in dienstverlening: **Cg. 11,5 mln**

Ministerie van Financiën

Bedrijfsvoering: Cg. 26,8 mln

Personeelslasten: Cg. 84,4 mln

Dit ministerie bewaakt de stabiliteit van de overheidsfinanciën.

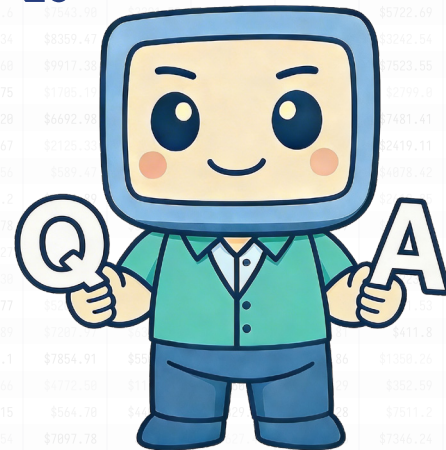
- Toekomstige verplichtingen en bovenministeriële uitgaven: **Cg. 182,7 mln**
- Versterking financiële kolom: **Cg. 36,2 mln**
- Nieuw financieel systeem Land: **Cg. 4,0 mln**

KOMPRONDEMI BON!

Veelvoorkomende misverstanden uitgelegd

Fabels, feiten en hoe de begroting écht werkt.

De begroting klinkt voor velen ingewikkeld, en dat zorgt soms voor verkeerde aannames. Hieronder maken we het verschil zichtbaar tussen wat vaak wordt gedacht en hoe het echt werkt.

❌ De ministers beslissen zelf waar het geld naartoe gaat.

✅ Ministers doen voorstellen, maar de Staten (het parlement) beslist uiteindelijk. Zonder goedkeuring van de Staten mag geld niet worden uitgegeven.

❌ De overheid kan zomaar geld overmaken van het ene ministerie naar het andere.

✅ Nee. Dat kan alleen met toestemming van de Staten via een begrotingswijziging (suppletoire begroting).

❌ De begroting is geheim.

✅ Integendeel. De begroting is openbaar en voor iedereen in te zien via de overheid en de Staten.

❌ Een begrotingstekort betekent dat het Land failliet is.

✅ Nee. Een tekort betekent dat de uitgaven hoger zijn dan de inkomsten in dat jaar. Dat kan worden opgevangen en zegt niet automatisch iets over faillissement.

❌ Als de overheid schulden heeft, is dat altijd slecht.

✅ Niet altijd. Schulden zijn verantwoord als het geld wordt gebruikt voor investeringen die later iets opleveren, bijvoorbeeld betere wegen, scholen of projecten die inkomsten genereren.

❌ De overheid mag gewoon lenen wanneer ze wil.

✅ Nee. Leningen worden eerst getoetst door het Cft op basis van de afspraken in de Rijkswet financieel toezicht (Rft). Bovendien mag niet worden geleend voor dagelijkse uitgaven.

 De begroting wordt gemaakt op gevoel, niet met cijfers.

 Nee. De begroting bestaat uit cijfers, tabellen, prognoses, wetgeving en keuzes, gebaseerd op eerdere jaren en verwachte ontwikkelingen.

 De regering leent gewoon geld bij lokale banken.

 Nee. Leningen lopen via de kapitaalmarkt. Vaak wordt bij Nederland geleend, omdat de rente daar lager is.

 Als er geld op de begroting staat, ligt het al klaar bij de bank.

 Nee. Een begroting is een plan en een raming van wat de overheid denkt te gaan doen, geen gevulde spaarrekening.

 De begroting heeft niks met mij te maken.

 Juist wel. Belastingen, zorg, onderwijs, vergunningen en voorzieningen worden allemaal beïnvloed door de begroting.

 Als het Land winst maakt, krijgen we allemaal een bonus.

 De overheid maakt geen winst. Een overschot heet een begrotingsoverschot en wordt gebruikt voor schuldafbouw en reserves.

 Bij een tekort heeft iemand geld gestolen.

 Meestal niet. Tekorten ontstaan doorgaans door hogere kosten of lagere inkomsten, niet door diefstal.

 Elke minister heeft een eigen bankrekening met begrotingsgeld.

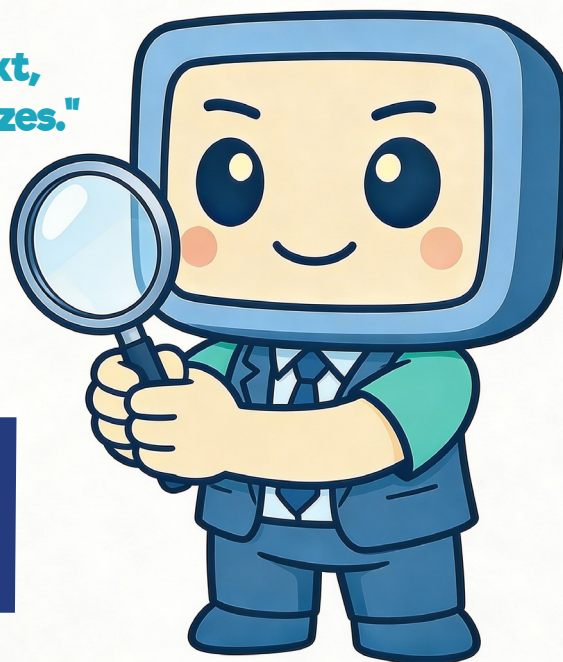
 Nee. Ministers hebben geen 'pinpas' van het Land. Het ministerie van Financiën beheert de middelen.

 Als de overheid geen geld heeft, kan ze dat altijd lenen.

 Nee. Lenen mag alleen voor investeringen, niet om structurele of dagelijkse kosten te betalen.

"Wie begrijpt hoe de begroting werkt, kijkt anders naar beleid en naar keuzes."

**MINI
MÒNI**

Tot slot

Een begroting oogt misschien als een technisch document vol cijfers, tabellen en regels. Maar wie verder kijkt, ziet dat het vooral een verhaal vertelt. Een verhaal over keuzes, prioriteiten en verantwoordelijkheid. Over wat vandaag nodig is, wat morgen mogelijk wordt en hoe het Land koers probeert te houden in een complexe werkelijkheid.

Achter elk bedrag zit een afweging. Niet alles kan tegelijk en niet alles kan onbeperkt. Begroten gaat daarom niet alleen over geld, maar ook over richting. Waar zetten we op in, wat heeft onderhoud nodig en wat vraagt tijd. Het is een voortdurend zoeken naar balans tussen ambities en draagkracht, nu en in de toekomst.

Wie begrijpt hoe de begroting werkt, kijkt anders naar beleid en besluiten. Discussies worden minder zwart-wit en krijgen meer nuance. Niet omdat iedereen het ineens eens is, maar omdat duidelijker wordt waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en welke ruimte er wel of niet is.

Want transparantie begint niet bij cijfers alleen, maar bij inzicht. En inzicht maakt het mogelijk om mee te denken, mee te praten en mee te kijken. Zo wordt de begroting niet alleen een document van de overheid, maar een verhaal van Curaçao over waar we staan en waar we samen naartoe willen.

"Nu weet je hoe de begroting in elkaar zit en waarom keuzes worden gemaakt."

Wil je de complete overheidsbegroting van Curaçao voor 2026 bekijken?

Scan de QR-code of gebruik de link hieronder om de digitale versie te bekijken:
gobiernu.co/Begroting2026

MiniMòni wijst je de weg.

MINI MONI

MINISTERIE VAN
FINANCIEN

Een productie van:

Ministerie van Financiën
Sector Financieel Beleid en Begrotingsbeheer
E-mail: begrotingcur@gobiernu.cw

Redactie en grafische vormgeving:
Directie Communicatie & Voorlichting